

Programma's

Hendrik-Ido-Ambacht

Programma 1 Sociaal, welzijn en educatie

Wat willen we bereiken?

Programma 1

Hendrik-Ildo-Ambacht heeft een goed voorzieningsniveau. Dat niveau houden we op peil met bereikbare voorzieningen voor jong en oud. Uitgangspunt voor ons beleid is dat we onze inwoners in eigen kracht zetten. We willen hen zo min mogelijk afhankelijk laten zijn van zware zorg en ondersteuning. Ook vinden we het van belang dat iedereen, van jong tot oud, participeert in onze samenleving en daarvoor kansen krijgt. Omdat de wereld in het sociaal domein dynamisch is en budgetten onder druk staan innoveren we ons zorgaanbod, samen met onze inwoners maatschappelijke partners. Daarbij zoeken we balans met een gezond financieel beleid.

Acties programma 1

Vertalingen coalitieprogramma naar collegewerkprogramma

Wat gaan we daar voor doen?

Aanpak sociaal isolement

De aanpak van sociaal isolement benaderen we vanuit verschillende invalshoeken: het signaleren van eenzaamheid onder ouderen (en jongeren) en het stimuleren van laagdrempelige activiteiten waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Deze aanpak betrekken we in het Preventieplan Sociaal Domein.

Een instrument om eenzaamheid/sociaal isolement te signaleren is het signalerend huisbezoek voor ouderen van 75 jaar en ouder. Op basis van de rapportages van het signalerend huisbezoek zetten we interventies in om eenzaamheid te verminderen en/of te voorkomen. Vanuit het ouderenonderzoek hebben we aanbevelingen gekregen om meer aandacht te kunnen geven aan eenzaamheid bij ouderen. Daarnaast hebben leerlingen in het basisonderwijs ideeën naar voren gebracht, die kunnen helpen om eenzame ouderen uit hun isolement te halen. Samen met de kinderen en lokale organisaties werken we deze ideeën verder uit. Tenslotte kunnen projecten als Samen aan Tafel zorgen voor contact tussen eenzame ouderen en andere kwetsbare inwoners.
Portefeuillehouder: Die Steven, van

Doorontwikkeling Hi5Ambacht

In het eerste halfjaar van 2020 stellen we aan de hand van de rol die Hi5Ambacht inneemt in het preventieplan, een visiedocument op over de doorontwikkeling van Hi5Ambacht. Wij besteden in dit visiedocument onder meer aandacht aan de organisatievorm voor Hi5Ambacht en doen een voorstel voor de meest passende vorm. Daarnaast wordt onderzocht hoe het facultatief cultuurprogramma dat Hi5Ambacht aanbiedt op de scholen en de kinderopvang, kan worden verbreed en verdiept met als belangrijk onderdeel muziekonderwijs. Hiervoor doen we een voorstel.
Portefeuillehouder: Die Steven, van

■ Kwaliteit

Voor de doorontwikkeling van Hi5 Ambacht wordt een visie opgesteld. In deze visie zullen we aandacht besteden aan de rol die Hi5Ambacht speelt binnen het sociaal domein en de functie voor het preventieplan.

Gezondheidsbeleid

Voor de periode 2020-2023 stellen we een nieuwe Nota Publieke Gezondheid op. Dit is voor gemeenten een verplichting vanuit de Wet Publieke Gezondheid. In het Nationaal Preventieakkoord zijn afspraken gemaakt over roken, overgewicht en overmatig en zwaar alcoholgebruik. Deze onderwerpen komen terug in de nota. Verder wordt de nota afgestemd op het Preventieplan Sociaal Domein. Voor de uitvoering van de Nota Publieke Gezondheid wordt in de begroting van de Dienst Gezondheid en Jeugd ZHZ een inwonerbijdrage beschikbaar gesteld. Hiermee bekostigen we de reguliere regionale taken en de uitvoering van lokale gezondheidsbevordering.

Portefeuillehouder: Die Steven, van

■ Kwaliteit

De gemeente is wettelijk verplicht om eens in de vier jaar het beleid rond publieke gezondheid vast te leggen in een nota Gezondheidsbeleid. Voor de periode 2020-2023 wordt in 2019 een lokale Nota Gezondheidsbeleid voorbereid. Hierbij maken we gebruik van de bouwstenen die het Algemeen Bestuur van de Dienst Gezondheid & Jeugd heeft vastgesteld in het document "Bouwstenen voor de lokale nota's publieke gezondheid 2020-2023". Daarnaast stemmen we de nota af op de resultaten vanuit het Preventieplan sociaal domein. Omdat we het gezondheidsbeleid inhoudelijk verbinden aan het Preventieplan, zullen we de nota deels beleidsarm invullen.

In het 4^e kwartaal 2019 zal de nota ter vaststelling worden voorgelegd aan de raad. Het Preventie- en handavingsplan alcohol zal gelijktijdig met de Nota Gezondheidsbeleid worden vastgesteld en preventie van alcohol zal ook onderdeel zijn van het lokale gezondheidsbeleid. Voor het handavingsdeel van dit plan sluiten we aan bij het lokale handavingsbeleid.

Integraal huisvestingsplan scholen

De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende huisvesting voor het onderwijs. In de afgelopen jaren hebben we met de schoolbesturen gewerkt aan de nieuwbouw van een aantal scholen in de wijk Centrum/Kruiswiel. In 2019 hebben we in overleg met de schoolbesturen een Integraal Huisvestingsplan (IHP) opgesteld voor de wijken Centrum/Krommeweg.

Portefeuillehouder: Flach André

■ Kwaliteit

Zoals opgenomen in het coalitieakkoord gaat de gemeente voor de wijken Krommeweg en Centrum/Dorp een nieuw Integraal Huisvestingsplan opstellen. Hierbij worden de besturen van de scholen betrokken. Het IHP moet handvatten bieden om te komen tot een planning van nieuwbouw- en renovatieactiviteiten van de scholen in de komende jaren en het moet een basis zijn voor een meerjarenraming van de vereiste investeringen. Het document zal in december 2019 gepresenteerd worden aan de raad. Besluitvorming zal plaatsvinden in het eerste half jaar van 2020.

Kunstgrasvelden

Wanneer we nieuwe velden realiseren kiezen we voor duurzame oplossingen. Bij vervanging van de bestaande kunstgrasvelden stellen we een kredietaanvraag op voor de raad waarin we het best passende alternatief met de bijbehorende kosten toelichten.

Portefeuillehouder: Die Steven, van

■ Kwaliteit

In de zomer van 2018 zijn de kunstgrasvelden van de voetbalverenigingen gekeurd. Het keuringsrapport geeft weer dat onder andere veld 5 gebreken vertoond. Dit heeft er toe geleid dat veld 5 is afgekeurd en daarom niet meer voor officiële wedstrijden gebruikt kan worden. Uit het keuringsrapport bleek dat het veld drie jaar eerder dan gepland versleten is en aan vervanging toe is. In het coalitieprogramma is aangegeven dat er bij nieuwe velden geen rubberkorrels gebruikt worden. Dit houdt in dat er een veld aangelegd dient te worden met een alternatieve infill. Op dit moment wordt het veld voorbereid/vervangen.

■ Geld

Met de kadernota zal het krediet voor de vervanging van veld 5 worden aangevraagd.

Lobby vrijstelling sollicitatieplicht

De gemeente spant zich in om vrijstelling van de sollicitatieplicht te bevorderen. Hiermee willen we de druk verminderen op (aanstaande) ouders met jonge kinderen, mensen die voor een ernstig zieke partner zorgen of mensen die een substantieel deel van hun tijd besteden aan vrijwilligerswerk. Hierbij richten wij ons vooral op het creëren van bestuurlijk draagvlak in de regio. Dat doen we op momenten dat er onderwerpen spelen waarbij ook deze vrijstelling ter sprake kan worden gebracht. De eerste gelegenheid hiervoor is het uitvoeringsplan dat wordt opgesteld in vervolg op de Regionale Sociale Visie. De Drechtstedengemeenten en SDD gaan dat uitvoeringsplan gezamenlijk opstellen.

Portefeuillehouder: Die Steven, van

■ Kwaliteit

In het coalitieprogramma is opgenomen dat de gemeente zich regionaal gaat inspannen voor het vrijstellen van de sollicitatieplicht van een aantal doelgroepen. Die doelgroepen zijn: alleenstaande ouders met jonge kinderen, mensen die voor een ernstig zieke partner zorgen of mensen die een substantieel deel van hun tijd besteden aan vrijwilligerswerk. Op bestuurlijk niveau stellen wij het thema aan de orde, waarbij voor de agendering zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de planning voor besluitvorming over regionale beleidsdocumenten. Zo werkt de SDD aan een regionale visie op het sociaal domein. Bij het opstellen van dat beleid vragen wij als gemeente daar aandacht voor.

Multifunctionele ontmoetingsplaats Cascade

In het Coalitieprogramma hebben we opgenomen dat we het gebouw Cascade willen versterken tot een multifunctionele ontmoetingsplaats voor alle inwoners. In het gebouw is naast het theater en de bibliotheek, ook het Jeugdteam en het Sociaal Wijkteam gehuisvest. Het gebouw biedt ruimte aan tal van activiteiten van verenigingen en bedrijven. Het vergroten van de zichtbaarheid van deze functies heeft onze aandacht. Samen met het bestuur van Stichting Cascade werken we daarom aan een visie op het gebouw. Het bestuur van Stichting Cascade gaat hiervoor in het najaar 2019 ook input ophalen bij de raadsfracties. Begin 2020 wisselen wij hierover van gedachten met de gemeenteraad en starten een project op.

Portefeuillehouder: Die Steven, van

■ Kwaliteit

In het coalitieprogramma hebben we opgenomen dat we het gebouw Cascade willen versterken tot een multifunctionele ontmoetingsplaats voor alle inwoners. In het gebouw is naast het theater en de bibliotheek, ook het jeugdteam en het sociaal wijkteam gehuisvest. Het gebouw biedt ruimte aan tal van activiteiten van verenigingen en bedrijven. Het vergroten van de zichtbaarheid van deze functies heeft onze aandacht en samen met het bestuur van stichting Cascade werken we aan een visie op het gebouw. Het bestuur van

stichting Cascade gaat hiervoor in het najaar 2019 ook input ophalen bij de raadsfracties. Begin 2020 wisselen wij hierover van gedachten met de gemeenteraad.

Preventieplan sociaal domein

In deze raadsperiode willen we werken met een lokaal Preventieplan voor het sociaal domein. Met het preventieplan beogen we de eigen kracht en zelfredzaamheid van inwoners te bevorderen en het beroep op (duurdere) zorg te voorkomen en te beperken.

In 2019 zijn we onder begeleiding van een externe procesbegeleider gestart met de voorbereidingen voor het lokaal preventieplan. Bij de ontwikkeling van dit plan werken we samen met maatschappelijke organisaties en inwoners. Tijdens werkbijeenkomsten met deze partners en via een onderzoek onder inwoners hebben we nog beter inzicht verkregen in de thema's die lokaal spelen. De raad heeft medio 2019 de opgestelde foto en analyse hiervan ontvangen en we hebben hen actief betrokken bij de oriëntatie op de kaders voor het preventieplan. In het najaar van 2019 bieden we het plan ter vaststelling aan de raad aan.

Portefeuillehouder: Die Steven, van

■ Kwaliteit

In deze raadsperiode willen we werken met een lokaal preventieplan voor het sociaal domein. Met het preventieplan beogen we de eigen kracht en zelfredzaamheid van inwoners te bevorderen en het beroep op (duurdere) zorg te voorkomen en te beperken.

In 2019 is onder begeleiding van een externe procesbegeleider gestart met de voorbereidingen voor het lokaal preventieplan. De ontwikkeling van het plan vindt niet alleen plaats in samenwerking met maatschappelijke organisaties en inwoners. Ook de raad is hierbij actief betrokken. In het najaar van 2019 zal het plan ter vaststelling worden aangeboden aan de raad.

Sociale Kaart

In het Coalitieprogramma staat dat we de zichtbaarheid en vindbaarheid van het lokale voorzieningenaanbod gaan versterken. Lokaal is er binnen het sociaal domein een groot aanbod van voorzieningen en activiteiten, maar niet iedere inwoner weet de weg daarnaartoe te vinden. We willen inwoners daarbij helpen met een app met een digitale, sociale kaart. De digitale sociale kaart moet ook een instrument worden voor professionals in het sociaal domein. We verwachten van hen dat ze algemene voorzieningen meewegen bij de ondersteuning van cliënten. Een goede digitale, sociale kaart is daarbij een hulpmiddel. In 2019 is naar een geschikte aanbieder gezocht om de digitale sociale kaart te ontwikkelen en uit te werken. In het eerste halfjaar van 2020 is de app beschikbaar voor onze inwoners en (zorg)professionals.

Portefeuillehouder: Die Steven, van

■ Kwaliteit

In het coalitieprogramma is opgenomen dat we de zichtbaarheid en vindbaarheid van het lokale voorzieningenaanbod gaan versterken. Binnen het sociaal domein zijn er veel voorzieningen en activiteiten, maar niet iedereen weet de weg daarnaartoe te vinden. Een digitale sociale kaart is een nuttig instrument om inwoners daarbij te helpen. Het is ook een instrument voor professionals in het sociaal domein bij de ondersteuning van cliënten. We verwachten van professionals dat ze algemene voorzieningen meewegen bij de ondersteuning van cliënten. Door het bieden van een goede digitale sociale kaart kunnen we professionals hierin faciliteren. In 2019 wordt gezocht naar een geschikte partner om de digitale sociale kaart op te zetten. Begin 2020 moet de digitale sociale kaart online beschikbaar zijn voor inwoners en (zorg)professionals.

Versterken sociaal wijkteam

Eind 2018 hebben we het Sociaal Wijkteam geëvalueerd, waarin we de focus legden op de formatieve en organisatorische doorontwikkeling van het team. Daarom hebben we eenmalig extra middelen beschikbaar gesteld om GGZ-expertise in te zetten. Om het Sociaal Wijkteam structureel te versterken, hebben we besloten om de uitkomsten van het preventieplan af te wachten. Op basis van het preventieplan bereiden we in 2020 een voorstel voor met als doel een definitief besluit te nemen over de organisatorische doorontwikkeling van het Sociaal Wijkteam en het Jeugdteam.

Portefeuillehouder: Die Steven, van

■ Kwaliteit

Eind 2018 heeft de gemeenteraad besloten om het Sociaal Wijkteam opnieuw tijdelijk te versterken. De gemeentelijke afweging om het Sociaal Wijkteam structureel te versterken zal plaatsvinden op basis van de uitkomsten van het preventieplan Sociaal Domein.

Visie op beschermd wonen en beschermd thuis

In 2016 heeft de centrumgemeente Dordrecht opdracht van het Rijk gekregen om samen met de gemeenten in de regio Drechtsteden -Alblasserwaard/Vijfheerenlanden een visie op extramuralisering op te stellen voor Beschermd Wonen en Opvang. De opdracht was mede ingegeven door de plannen van het Rijk om vanaf 2020 drie veranderingen door te voeren in de wijze van bekostiging:

1. bekostiging van Beschermd Wonen vindt niet meer plaats via een bijdrage aan de centrumgemeente maar via een bijdrage per gemeente;
2. de bijdrage wordt gebaseerd op een objectief verdeelmodel in plaats van op het gehanteerde historisch verdeelmodel;
3. de bekostiging van cliënten met de zwaarste indicatie voor Beschermd Wonen zou gaan verlopen via de Wet Langdurige Zorg onder gelijktijdige verlaging van de uitkering voor Beschermd Wonen.

Uitstel van besluitvorming

Op basis van de reacties van de VNG en de afzonderlijke gemeenten heeft het Rijk besloten om invoering van deze wijzigingen uit te stellen tot 2022 en voor de bekostiging een ingroeimodel met een termijn van 10 jaar te hanteren. Ook heeft het Rijk besloten om de bekostiging van Maatschappelijke Opvang voorlopig bij de centrumgemeenten te laten. Het Rijk heeft aan het uitstel wel de voorwaarde verbonden dat eind 2019 alle centrumgemeenten een uitvoeringsplan moeten opstellen, waarin visie, inhoudelijke en financiële samenwerkingsafspraken worden vastgelegd. Op welk bestuurlijk niveau (colleges en/of gemeenteraden) vaststelling van de uitvoeringsplannen moet plaatsvinden heeft het Rijk tot nu toe in het midden gelaten.

In 2017 heeft de centrumgemeente Dordrecht in samenwerking met gemeenten en GGZ-aanbieders de Transformatieagenda Beschermd Wonen en Opvang Dordrecht-Alblasserwaard/Vijfheerenlanden opgesteld. De verwachting is dat deze transformatieagenda en de samenwerkingsafspraken Beschermd Wonen en Opvang de basis voor het uitvoeringsplan gaan vormen, waarbij de transformatieagenda wordt doorontwikkeld op de drie bovengenoemde onderdelen. Daarom schuift besluitvorming over het regionale uitvoeringsplan door naar het eerste kwartaal van 2020. Dit uitstel geldt ook voor de besluitvorming over het lokale plan Beschermd Wonen. In dit plan worden de gevolgen en de actiepunten van extramuralisering Beschermd Wonen voor casusregie, ondersteuning, wonen en vastgoedzorgaanbieders voor Hendrik-Ido-Ambacht opgenomen.

Portefeuillehouder: Die Steven, van

■ **Kwaliteit**

In de afgelopen twee jaar heeft uitwerking van de Transformatieagenda plaatsgevonden. Belangrijkste punt van uitwerking is de pilot Beschermd Thuis geweest, waarbij een aantal cliënten met een lichte zorgvraag, die op de wachtlijst voor intramuraal Beschermd Wonen stonden, een indicatie hebben gekregen voor zelfstandig begeleid wonen. Met de pilot is gekeken of deze ontwikkeling in de toekomst voor een bredere groep cliënten toepasbaar is en wat dan de aandachtspunten zijn. Geconstateerd is dat het voor een aantal cliënten haalbaar is om mee te gaan in deze ontwikkeling mits er voldoende, betaalbare, maar met name geschikte/passende woonruimte lokaal aanwezig is. Voor zelfstandig wonen met begeleiding zijn verder de beschikbaarheid van 1 aanspreekpunt (casusregisseur), dagbestedings- en inloopmogelijkheden, financiële vaardigheden, een opschaalmogelijkheid en lokale ondersteuning de belangrijkste zaken die goed geregeld moeten zijn.

De komende periode zal mede op verzoek van het Rijk regionaal met name gekeken worden naar het formuleren en vastleggen van de financiële en inhoudelijke samenwerkingsafspraken die gemaakt kunnen worden nadat het nieuwe objectief verdeelmodel Beschermd Wonen en Opvang van start gaat.

Op lokaal niveau wordt met de lokale aanbieders van Beschermd Wonen gekeken naar de gevolgen en effecten van de transformatie Beschermd Wonen voor cliënten en voor het vastgoed van de zorgaanbieders. Tevens wordt op een rij gezet wat de mogelijke gevolgen kunnen zijn van de verwachte wijziging in de bekostiging van Beschermd Wonen vanaf 2022.

Vrijwilligersbeleid

In het vierde kwartaal van 2019 starten we met het opstellen van beleid om vrijwillige inzet te stimuleren en ondersteunen. Dit doen we in samenspraak met de lokale verenigingen en vrijwilligersorganisaties. In dit beleid gaan we specifiek aandacht besteden aan het inzetten van nieuwe instrumenten om vrijwilligers en de vraag naar vrijwilligerswerk bij elkaar te brengen. Met name voor incidentele, projectmatige klussen. We willen dit beleid zoveel mogelijk laten aansluiten bij de app met de digitale, sociale kaart die in ontwikkeling is. Door een aansprekende vorm te kiezen, willen we ook nieuwe en jonge(re) vrijwilligers bereiken. Besluitvorming voor dit beleid staat gepland voor het eerste halfjaar van 2020.

Portefeuillehouder: Die Steven, van

■ **Kwaliteit**

In het coalitieprogramma is opgenomen dat de gemeente vrijwilligersbeleid opstelt samen met lokale verenigingen en welzijnsorganisaties. In dit beleid besteden we onder andere specifiek aandacht aan het inzetten van social media om vraag en aanbod van vrijwilligerswerk bij elkaar te brengen. Met name voor de matching van incidentele, projectmatige klussen lijkt de inzet van social media geschikt. Door een aansprekende vorm te kiezen willen we ook nieuwe en jonge(re) vrijwilligers bereiken. In 2019 stellen we dit beleid op en in 2020 starten we met de uitvoering ervan.

Lopende, grote beleidstrajecten

Wat gaan we daar voor doen?

Brede adviesraad sociaal domein

In deze collegeperiode zetten we in op het innoveren en het zo flexibel mogelijk organiseren van de zorg. We willen daarvoor buiten de grenzen van verschillende wetten denken. Ook willen we de kennis en ervaring van onze inwoners en de betrokken organisaties benutten.

In 2019 zijn we gestart met de inrichting en vorming van een brede adviesraad voor het sociaal domein: de Beleidsadviesraad Jeugd/Wmo. De adviesraad bestaat uit acht burgers met kennis van, ervaring en/of affiniteit met het sociaal domein.

Eind 2019 zullen wij een voorstel aan de gemeenteraad voorleggen om een nieuwe verordening vast te stellen. Hierna kan de Beleidsadviesraad Jeugd/Wmo formeel worden opgericht. Hiervoor zal de Beleidsadviesraad al wel betrokken worden bij het Preventieplan Sociaal Domein, het Uitvoeringsprogramma Subsidies en de Nota Lokaal Gezondheidsbeleid.

Portefeuillehouder: Die Steven, van

Collectie Spoor

In 2018 heeft de gemeenteraad besloten om een deel van de collectie Spoor, die nu is opgeslagen bij het depot Hizkia van Kralingen (Den Haag), naar Hendrik-Ido-Ambacht te halen. Op die manier kunnen de Ambachtse inwoners het culturele erfgoed zien van de weduwe van oud-burgemeester Spoor. Met het Historisch Genootschap is afgesproken dat zij de collectie tentoonstellen in het gebouw Den Brommert. Voor de verbouwing van dit pand en de verhuizing heeft de gemeente geld beschikbaar gesteld. Deze verbouwing is naar verwachting begin 2020 voltooid. Na het realiseren van de toonkamers en opslagruimte worden de kunstobjecten overgebracht en in bruikleen gegeven. De voorbereiding voor de overdracht vindt plaats in samenwerking met het Historisch Genootschap. Tijdens de huidige collegeperiode oriënteren wij ons daarnaast op de bestemming van de collectie Spoor op de andere locaties. Volgens het raadsbesluit is verkoop één van de opties. Deze oriëntatie voeren wij uit in samenspraak met onder andere het Historisch Genootschap en het Regionaal Centrum Eindhoven, waar ook een deel van de collectie Spoor te bezichtigen is.

Portefeuillehouder: Lafleur Ralph

■ Kwaliteit

Op 5 maart 2018 heeft de gemeenteraad besloten om een deel van de 'Collectie Spoor' in bruikleen te geven aan het Historisch Genootschap. Samen met het Historisch Genootschap zijn wij gestart met de voorbereidende werkzaamheden en hebben we gesproken over de bruikleenovereenkomst met de stichting en de verhuizing van de collectie. Wanneer het gebouw De Brommert aan de Smidshoef gerenoveerd en uitgebreid is, zullen we de collectie verhuizen naar De Brommert. De verwachting is dat de verhuizing begin 2020 zal plaatsvinden. Het Historisch Genootschap zal met stukken uit de collectie de toonkamers in het gebouw inrichten. In deze raadsperiode zal een richting moeten worden bepaald over de bestemming van de rest van de collectie.

Lokaal plan Meerjarenperspectief Jeugdhulp

Medio 2019 heeft de gemeenteraad de nieuwe Lokale Impuls Jeugd vastgesteld. In 2020 hanteren we deze als lokaal plan in het kader van het Regionale Meerjarenperspectief Jeugdhulp.

Deze Lokale Impuls is een probeervijver om innovatieve initiatieven een kans te geven, waardoor informele netwerken rondom jeugdigen en ouders versterken. Zo wordt gekeken hoe kinderen de beste kans krijgen om probleemloos op te groeien op sociaal, mentaal en fysiek vlak. Deze lokale impuls richt zich met name op het ontwikkelen van een lokaal versterkte preventieve (zorg)structuur. Op deze manier kunnen we instroom in de geïndiceerde jeugdhulp zo veel mogelijk

voorkomen. In afstemming met de lokale partijen wordt er gewerkt aan een programmering voor de Lokale Impuls. De eerste stappen zijn hiervoor gezet. Zo wordt de KIES training al uitgevoerd in samenwerking met het Jeugdteam en ontwikkelt Hi5Ambacht een aanbod gericht op de doelgroep 12 t/m 15 jaar.

Portefeuillehouder: Die Steven, van

■ Kwaliteit

Het lokaal plan dat we in het kader van het Regionale Meerjarenperspectief Jeugdhulp zullen hanteren, komt tot uitdrukking in de reeds vastgestelde nieuwe Lokale Impuls.

De Lokale Impuls is een probeervijver om innovatieve initiatieven een kans te geven, waardoor informele netwerken rondom jeugdigen en ouders versterkt worden. Zo wordt gekeken hoe kinderen de beste kans krijgen om probleemloos op te groeien op sociaal, mentaal en fysiek vlak. Deze lokale impuls richt zich met name op het ontwikkelen van een lokaal versterkte preventieve (zorg)structuur, zodat instroom in de geïndiceerde jeugdhulp zo goed als mogelijk wordt voorkomen.

Maatschappelijke begeleiding Statushouders

Met een netwerk van professionals en vrijwilligers stimuleren we dat statushouders binnen onze gemeente zo snel mogelijk zelfredzaam en bij voorkeur zelfvoorzienend worden. Het Sociaal Wijkteam, Vluchtelingenwerk en de SDD werken hiervoor intensief samen. De aanpak van deze begeleiding is geëvalueerd. Deze evaluatie en daaruit volgende maatregelen leggen we in het laatste kwartaal van 2019 voor aan de raad. Nieuwe maatregelen richten zich zowel op de toeleiding naar (betaald) werk of een andere dagbesteding, als op taalverwerving en integratie. In hetzelfde kwartaal informeren we de raad over de nieuwe Wet Inburgering, die in 2021 ingaat. In aanloop naar de wetswijziging denken we lokaal en regionaal na en werken we samen om vorm en inhoud te geven aan de nieuwe gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden.

Portefeuillehouder: Die Steven, van

■ Kwaliteit

Met inzet van een netwerk van professionals en vrijwilligers stimuleren we dat statushouders zo snel als mogelijk zelfredzaam en bij voorkeur zelfvoorzienend worden binnen onze gemeente. Het Sociaal Wijkteam heeft in deze aanpak de rol van spin in het web en werkt hiervoor intensief samen met Vluchtelingenwerk en de SDD. Zij maakt daarbij gebruik van een breed netwerk van vrijwilligers en betrokken professionals. Deze inzet wordt in 2019 gecontinueerd en waar nodig, geïntensiveerd.

Momenteel wordt de maatschappelijke begeleiding van statushouders in onze gemeente breed geëvalueerd, waarbij in de aanbevelingen rekening wordt gehouden met de nieuwe Wet inburgering die in 2021 van kracht gaat. Deze evaluatie met bijbehorende aanbevelingen wordt in de tweede helft van 2019 aan de raad aangeboden.

Nota Mantelzorgbeleid

Op 11 juni 2019 heeft de gemeenteraad het mantelzorgbeleid voor de periode 2019-2022 vastgesteld. In deze nota staat beschreven welke acties en voorzieningen we in die periode gaan uitvoeren. Op hoofdlijnen bestaat de nota uit twee onderdelen: (1) het ondersteunen van mantelzorgers en (2) het waarderen van mantelzorgers. Bij het ondersteunen van mantelzorgers ligt de nadruk op het ontlasten van mantelzorgers via verschillende respijtzorgvoorzieningen bij lokale partners zoals De Blijde Borgh, Syndion en Het Gewone Huis. Daarnaast gaan we aan de slag met het helpen van mantelzorgers bij regel- en administratietaken. Bovendien willen we in 2020 huishoudelijke ondersteuning aanbieden. Het waarderen van mantelzorgers doen we elk jaar met

het mantelzorgcompliment (een VVV-cadeaukaart) en het bloemetje op 'De dag van de Mantelzorg'. Dit doen we ook in 2020. Het mantelzorgbeleid evalueren we elk jaar. Op basis daarvan kijken we of we het beleid moeten aanpassen of wijzigen. In het eerste kwartaal van 2020 ontvangt de raad de evaluatie over 2019.

Portefeuillehouder: Die Steven, van

■ **Kwaliteit**

In 2019 is nieuw mantelzorgbeleid opgesteld mede op basis van input van lokale mantelzorgers. De nota 'waarderen en ondersteunen mantelzorgers 2019-2022' is het beleidskader voor de komende jaren en geeft aan welke acties en voorzieningen we gaan uitvoeren. In de nota ligt de nadruk op het ontlasten van mantelzorgers op het gebied van regel- en administratietaken. Het voornemen is de komende jaren onder andere via een mantelzorgmakelaar de lokale mantelzorgers op dat vlak te ontlasten. Ook gaan we aan de slag met huishoudelijke ondersteuning voor mantelzorgers. Daarnaast zetten we meer in op bewustwording over mantelzorg en communicatie over bestaande voorzieningen. Jaarlijks wordt het mantelzorgbeleid geëvalueerd. Op basis daarvan wordt gekeken of er aanpassingen en/of wijzigingen in het beleid nodig zijn. Ieder eerste kwartaal van het jaar ontvangt de raad de evaluatie.

Overdracht participatieplekken

In 2019 zou worden besloten of de participatieplekken overgedragen worden van de SDD naar de lokale gemeenten. Dit besluit is voorlopig doorgeschoven naar 2020. De SDD heeft in 2019 gewerkt aan de Regionale Visie Sociaal Domein. Daarin staat in algemene termen beschreven dat de regio inwoners die blijvend afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering (zoals de deelnemers aan de participatieplekken), permanente ondersteuning biedt op het gebied van participatie, inkomensondersteuning en sociale stabilisatie. Op de regionale visie volgt later nog een uitvoeringsprogramma. In dat uitvoeringsprogramma komt de nadere invulling van die permanente ondersteuning te staan. Die invulling hangt samen met de toekomst van de participatieplekken. De SDD en de lokale gemeenten gaan samen in gesprek over het uitvoeringsprogramma.

Portefeuillehouder: Die Steven, van

■ **Kwaliteit**

In de Drechtsteden vinden er gesprekken plaats om de participatieplekken qua verantwoordelijkheid en uitvoering van regionaal niveau (SDD) over te dragen naar de zeven lokale gemeenten. De ambtelijke en bestuurlijke gesprekken hebben nog niet geleid tot overeenstemming over de wijze waarop de overdracht wordt vorm gegeven. In de regionale visie op het sociaal domein zal een eventuele overdracht van de participatieplekken worden meegenomen. Dat zal duidelijkheid moeten geven of de verantwoordelijkheid en uitvoering van participatieplekken een lokale aangelegenheid wordt. Als gemeente volgen we de regionale planning en uitkomsten.

Personen met verward gedrag

De rijksoverheid heeft gemeenten verzocht om in 2019 op lokaal niveau een Plan van Aanpak 'Personen met Verward Gedrag' op te stellen. We kiezen ervoor om het onderwerp 'verward gedrag' aan bod te laten komen in het preventieplan. Belangrijke instrumenten daarbij vinden we het versterken van vroegsignalering en de inzet van GGZ-expertise in het Sociaal Wijkteam voor inwoners met psychosociale en psychische vraagstukken.

Daarnaast stellen we eind 2019 in het college een notitie vast, waarin we ingaan op de onderwerpen die spelen bij de aanpak van personen met verward gedrag, de reeds aanwezige voorzieningen, bestaande afspraken en genomen maatregelen.

Portefeuillehouder: Die Steven, van

■ **Kwaliteit**

Voor de opvang van personen met verward gedrag bestaan lokaal reeds praktische afspraken waarin politie, corporaties, zorginstellingen, huisartsen en Sociaal Wijkteam nauw samenwerken. We onderzoeken in samenspraak met deze partijen of de huidige pragmatische aanpak voldoet of dat een aanvullende aanpak nodig is.

Verordening Leerlingenvervoer

Eind 2019 leggen wij de raad een voorstel voor om een nieuwe verordening Leerlingenvervoer vast te stellen. Deze verordening is gebaseerd op de nieuwe modelverordening van de VNG en is toegesneden op onze lokale situatie. Dit betekent dat in de verordening ruimte wordt gecreëerd voor lokaal maatwerk, waardoor we kinderen met specifieke zorgbehoeften passend vervoer kunnen aanbieden als dat nodig is. De nieuwe Verordening Leerlingenvervoer gaat in op 1 januari 2020.

Portefeuillehouder: Die Steven, van

■ **Kwaliteit**

Eind 2019 leggen wij aan de raad een voorstel voor tot vaststelling van een nieuwe verordening Leerlingenvervoer. Deze verordening is gebaseerd op de nieuwe modelverordening van de VNG en is toegesneden op onze lokale situatie. Dit betekent dat in de verordening ruimte wordt gecreëerd voor lokaal maatwerk, waardoor voor kinderen met specifieke zorgbehoeften passend vervoer kan worden aangeboden. De nieuwe verordening Leerlingenvervoer treedt in werking op 1 januari 2020.

Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs

De Wet op het Primair Onderwijs is op onderdelen gewijzigd. Enkele wijzigingen hebben betrekking op onderwijshuisvesting. Eind 2019 leggen wij de nieuwe Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad.

Portefeuillehouder: Flach André

■ **Kwaliteit**

In 2015 werd de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) gewijzigd, waardoor de zorgplicht voor gemeenten voor de bekostiging van onderhoud en aanpassingen schoolgebouwen kwam te vervallen. Deze huisvestingsvoorzieningen komen voor rekening van de scholen en kunnen niet meer aangevraagd worden bij de gemeente. De scholen ontvangen de vergoeding rechtstreeks van het Rijk. De Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht is voor het laatst in 2010 gewijzigd. Deze verordening wordt nu aangepast aan de gewijzigde WPO. In het derde kwartaal van 2019 wordt de nieuwe verordening ter vaststelling aangeboden aan de raad. De verordening zal per 1 januari 2020 van kracht zijn.

Werk en inkomen(sondersteuning)

Wij vinden het belangrijk dat iedereen naar vermogen meedoet aan de samenleving en daar kansen voor krijgt. Werk is daarbij een effectief middel: het zorgt zowel voor inkomen als een sociale structuur. Door te zorgen voor voldoende participatie-instrumenten, vergroten we voor onze

inwoners de kansen op een baan. Daarbij trekken we gezamenlijk op met de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD), ons bedrijfsleven en andere partners.

Door de groei van de economie stijgt het aantal vacatures in de regio. Desondanks blijft het lastig een goede match te maken tussen een uitkeringsgerechtigde en een vacature. Regionaal worden daarom extra voorzieningen ingezet, zoals loonkostensubsidie. Vanuit het actieplan lokale economie wordt onder andere ingezet op het versterken van de verbinding tussen ons bedrijfsleven en Baanbrekend Drechtsteden. In het kader van het actieplan economie wordt bezien wat aanvullend op het SDD-instrumentarium nog lokaal gedaan kan worden om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar werk te helpen.

Daling van het aantal bijstandsgerechtigden

Het herstel van de economie werkt door in de omvang van het bijstandsbestand in de Drechtsteden. Al meer dan een jaar daalt regionaal het aantal bijstandsgerechtigden. Op basis van voorspellingen van het Centraal Plan Bureau (CPB) voorziet de SDD, dat deze dalende trend de komende jaren geleidelijk overgaat in een stijging. Lokaal blijft het aantal mensen in de bijstand redelijk stabiel. Relatief gezien is ons bijstandsvolume (aantal bijstandsuitkeringen ten opzichte van de bevolkingsgrootte) echter een van de laagste in de regio. De relatieve bijstand ligt in Hendrik-Ido-Ambacht op 1 procent. Regionaal is dat 2,2 procent en landelijk 2,4 procent. De ontwikkeling in de bijstand staat in onderstaande tabel.

Aantal uitkeringsgerechtigden	1 jan 15	1 jan 16	1 jan 17	1 jan 18	1 jan 19	juli 19
Drechtsteden	6.053	6.293	6.670	6.686	6.453	6.316
Hendrik-Ido-Ambacht	270	290	315	321	320	313

Toename van de kosten

Werk zorgt voor een inkomen en geeft sociale structuur. We willen dat iedereen meedoet naar vermogen en daarvoor kansen krijgt. Door te zorgen voor voldoende werkgelegenheid en met de inzet van participatie-instrumenten, vergroten we voor onze inwoners de kans op een baan. Het aantal bijstandsgerechtigden in de Drechtsteden daalt nog en daarmee ook onze uitkeringslasten. Tegelijkertijd stijgt het aandeel van mensen in de bijstand met een arbeidsbeperking. Het kost meer inspanning deze mensen te plaatsen op de arbeidsmarkt, waarbij Loonkostensubsidie een succesvol instrument blijkt. Helaas worden gemeenten binnen de huidige financieringsystematiek van het rijk financieel niet gestimuleerd om met Loonkostensubsidie mensen met een beperking aan een baan te helpen. Ook valt de Vangnetuitkering (deels) weg, doordat de tekorten bij gemeenten in de regio dalen. Hierdoor nemen per saldo de kosten van inkomensondersteuning toe.

Portefeuillehouder: Die Steven, van

■ Kwaliteit

Dankzij de goed draaiende economie daalt het aantal bijstandsgerechtigden in de Drechtsteden al ruim een jaar. Het aantal bijstandsgerechtigden in Hendrik-Ido-Ambacht blijft in absolute zin nog redelijk stabiel. Relatief gezien is het bijstandsvolume (aantal bijstandsuitkeringen t.o.v. omvang bevolking) echter laag in onze gemeente. Dit percentage ligt op 1,0% ten opzichte van 2,2% in de Drechtsteden en 2,4% in Nederland. Het aantal bijstandsgerechtigden blijft met name stabiel door de groei van ons inwoneraantal. De grootste instroom in de bijstand wordt veroorzaakt door een verhuizing vanuit een andere Drechtstedengemeente. In H-I-Ambacht zijn deze verhuizingen goed voor 17% van de instroom, wat het hoogste percentage in de regio is. Over het algemeen betreft dit eenoudergezinnen. Alleenstaande ouders zijn vaak moeilijk te plaatsen door de zorg voor kinderen. Vaak zijn zij ook maximaal parttime beschikbaar en daardoor langdurig

(gedeeltelijk) afhankelijk van uitkering.

Van ons totale bestand bestaat 19% uit statushouders. Dat dit percentage hoger ligt dan het regionaal gemiddelde (11%) komt doordat het totaal aantal bijstandsgerechtigden in H-I-Ambacht relatief laag is.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigden weergegeven voor de periode van 1 januari 2015 tot 1 april 2019.

Aantal uitkeringsgerechtigden	1-jan-15	1 jan 16	1-jan-17	1 jan 18	1 jan-19	1 april 19
Regio Drechtsteden	6.053	6.293	6.670	6.686	6.453	6.378
H-I-Ambacht	270	290	315	321	320	313

De Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) ziet het aantal vacatures toenemen, maar tegelijkertijd wordt het steeds lastiger een uitkeringsgerechtigde aan een vacature te koppelen. Dit wordt veroorzaakt door een mismatch op de arbeidsmarkt. De uitstroom naar werk bestaat steeds meer uit kandidaten uit het zittende bestand, die alleen met extra voorzieningen zoals loonkostensubsidie naar regulier werk (of een opstap daarnaar) zijn te bemiddelen. In 2019 zet de SDD extra in op de uitstroom van bijstandsgerechtigden van 50 jaar en ouder. Meer dan de helft van de mensen in de bijstand zit in deze leeftijdscategorie. Om hun kansen op werk te vergroten, probeert de SDD bij deze doelgroep per klant inzicht te krijgen in diens situatie en mogelijkheden, zodat doelgericht instrumenten kunnen worden ingezet. Daarbij valt te denken aan inzet van de werkervaringsweg, loonkostensubsidie en empowermenttraject. Ook blijft de SDD extra inzet plegen op de doelgroep statushouders. Door de inburgering te versnellen worden de kans op de arbeidsmarkt vergroot. Deze aanpak blijkt te werken. Daar waar landelijk het aantal statushouders in de bijstand daalt met 11%, ligt dit in onze regio op 14%. De SDD voorziet een toenemende druk op het budget inkomensondersteuning, vooral ten gevolge van de stijgende loonkostensubsidie. Hoewel de uitkeringslasten dalen, op basis van CPB cijfers en extra inzet van de SDD, stijgt de loonkostensubsidie harder omdat steeds meer mensen met een arbeidsbeperking bemiddeld worden. De druk op het budget neemt ook toe doordat gemeenten naar verwachting minder aanspraak kunnen maken op de Vangnetuitkering.

WMO Beleidsplan

De Wet Maatschappelijke Ondersteuning schrijft voor dat elke gemeente iedere vier jaar een Wmo-Beleidsplan opstelt. Voor de periode 2019 - 2023 is in de Drechtsteden net als in de voorgaande periode afgesproken dat er een regionaal beleidsplan komt voor alle Drechtstedengemeenten, dat met lokale Wmo-uitvoeringsplannen wordt uitgewerkt. De SDD heeft hiervoor de start gemaakt met de opstelling van een regionale visie Sociaal Domein Drechtsteden (zoals het nieuwe Wmo-beleidsplan heet). Inmiddels heeft de SDD alle regionale en lokale input voor dit plan opgehaald bij de verantwoordelijk portefeuillehouders, lokale raden, regionale en lokale belanghebbenden en inwoners van de Drechtstedengemeenten.

Het is de bedoeling dat de regionale visie in de tweede helft van 2019 aan Drechtstedenbestuur en Drechtraad wordt voorgelegd. Ook wordt in die periode een voorstel voor de vormgeving van uitwerkingpiloten tussen SDD en lokale gemeenten, voortvloeiend uit de regionale visie, ter besluitvorming voorgelegd. In het lokaal Preventieplan Sociaal Domein maken we de lokale

vertaalslag van de regionale visie. Belangrijke thema's hierbij zijn integraliteit, communicatie, informatievoorziening en preventie.

Portefeuillehouder: Die Steven, van

■ Kwaliteit

De Sociale Dienst Drechtsteden heeft voor het opstellen van Regionale Beleidsvisie Sociaal Domein Drechtsteden eind 2018/begin 2019 een brede uitvraag gedaan naar input bij Drechtraad, Drechtstedenbestuur, maatschappelijk partners, lokale gemeenteraden en inwoners van de Drechtstedengemeenten. De komende periode wordt gewerkt aan het verwerken van de input.

Vaststelling van het plan staat gepland in de tweede helft van 2019.

Wat mag het kosten ?

Bedragen x €1.000

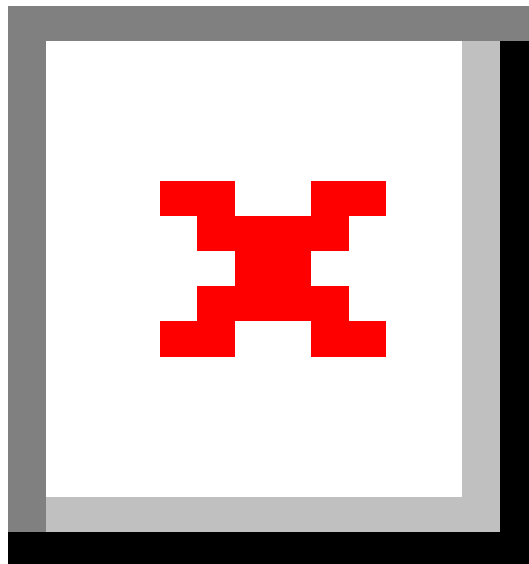

Exploitatie		Prim.begrot.2020	Begrot.wijz.2020	Begrot.totaal 2020	Realisatie 2020	Saldo 2020
Lasten						
TV4.2	4.2 - Onderwijshuisvesting	1.279	0	1.279	0	1.279
TV4.3	4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.423	0	1.423	0	1.423
TV5.1	5.1 - Sportbeleid en activering	1.057	0	1.057	0	1.057
TV5.2	5.2 - Sportaccommodaties	1.117	0	1.117	0	1.117
TV5.3	5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.025	0	1.025	0	1.025
TV5.6	5.6 - Media	534	0	534	0	534
TV5.71	5.71 - (openlucht) recreatie	475	0	475	0	475
TV6.1	6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	1.827	0	1.827	0	1.827
TV6.2	6.2 - Wijkteams	1.754	0	1.754	0	1.754
TV6.3	6.3 - Inkomensregelingen	6.291	0	6.291	0	6.291
TV6.4	6.4 - Begeleide participatie	1.157	0	1.157	0	1.157
TV6.5	6.5 - Arbeidsparticipatie	763	0	763	0	763
TV6.6	6.6 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)	113	0	113	0	113
TV6.71	6.71 - Maatwerkdienstverlening 18+	4.600	0	4.600	0	4.600
TV6.72	6.72 - Maatwerkdienstverlening 18-	5.013	0	5.013	0	5.013
TV6.81	6.81 - Geëscaleerde zorg 18+	-404	0	-404	0	-404
TV6.82	6.82 - Geëscaleerde zorg 18-	948	0	948	0	948
TV7.1	7.1 - Volksgezondheid	1.667	0	1.667	0	1.667
Totaal Lasten		30.640	0	30.640	0	30.640
Baten						
TV4.2	4.2 - Onderwijshuisvesting	-29	0	-29	0	-29
TV4.3	4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-127	0	-127	0	-127
TV5.1	5.1 - Sportbeleid en activering	-540	0	-540	0	-540

TV5.2	5.2 - Sportaccommodaties	-138	0	-138	0	-138
TV5.3	5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-633	0	-633	0	-633
TV6.1	6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	-51	0	-51	0	-51
TV6.2	6.2 - Wijkteams	-60	0	-60	0	-60
TV6.3	6.3 - Inkomensregelingen	-4.874	0	-4.874	0	-4.874
Totaal Baten		-6.451	0	-6.451	0	-6.451
Gerealiseerd saldo van baten en lasten		24.189	0	24.189	0	24.189
Gerealiseerd resultaat		24.189	0	24.189	0	24.189

Indicatoren

Programma 2 Ruimtelijke ordening, economie en wonen

Wat willen we bereiken?

Programma 2

Hendrik-Ido-Ambacht is een rustige, groene gemeente waar het fijn is om te wonen. Onze gemeente ligt tegelijk in een stedelijke omgeving. Daardoor zijn we voortdurend op zoek naar balans tussen wonen, werken en milieu, zodat we de kwaliteit van leven hoog kunnen houden. Duurzaamheid is daarbij een belangrijk begrip en één van de leidende onderdelen in dit programma. Hierbij past ook dat we weloverwogen en bewuste keuzes maken over woningbouw; groen en wonen moeten in balans zijn. Samen met onze ondernemers zorgen we ervoor dat het werkklimaat in onze gemeente aantrekkelijk is.

Acties programma 2

Vertalingen coalitieprogramma naar collegewerkprogramma

Wat gaan we daar voor doen?

Actieplan lokale economie

In 2020 werken we verder aan de uitvoering van het nieuwe Actieplan Lokale Economie, samen met de Vereniging Ambachtse Ondernemers en de Detailhandelsraad. Het actieplan zet in op de brede maatschappelijke uitdagingen voor ondernemers op vier thema's: lokaal ondernemen, sociaal ondernemen, duurzaam ondernemen en leefbaar ondernemen.

We versterken de communicatie en samenwerking met én tussen ondernemers. Dit doen we onder andere door de mogelijkheden voor een ondernemersfonds te onderzoeken. Een ondernemersfonds is een samenwerkingsverband voor en door ondernemers, waarbij ondernemers via een belastingmaatregel financiële middelen krijgen om gezamenlijk projecten uit te voeren, bijvoorbeeld op de thema's van het actieplan.

Ook vergroten we de verbinding van ondernemers met het sociaal domein. Dit doen we door met ondernemers en Baanbrekend Drechtsteden een integrale aanpak te ontwikkelen om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werk te helpen. Zo dragen ook ondernemers bij aan het sociaal welzijn in Hendrik-Ido-Ambacht.

Portefeuillehouder: Flach André

■ Kwaliteit

In 2019 is het tweede Actieplan Lokale Economie, voor de periode 2019-2022, vastgesteld. Deze is als gezamenlijk product van gemeente, de Vereniging Ambachtse Ondernemers en de Detailhandelsraad tot stand gekomen. Het actieplan zet in op de brede maatschappelijke uitdagingen voor ondernemers, op vier thema's: lokaal ondernemen, sociaal ondernemen, duurzaam ondernemen en leefbaar ondernemen. Het omvat 36 actiepunten die in de komende jaren gezamenlijk opgepakt worden. Gemeente en ondernemers voeren in 2020 een groot aantal acties uit en werken verder aan complexere actiepunten die in 2019 zijn gestart.

Zo wordt in 2020 het ondernemersfonds verder ontwikkeld. Een ondernemersfonds is een samenwerkingsverband voor en door ondernemers, waarbij ondernemers via een belastingmaatregel financiële middelen krijgen om gezamenlijk activiteiten te ontwikkelen binnen een bepaald gebied. De gemeente heeft hierbij een faciliterende rol en begeleidt

vooral het intensieve proces tot oprichting van het fonds.

Bomenbeleidsplan

In het Bomenbeleid staat hoe de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht een gezond, veilig en duurzaam bomenbestand realiseert, nu en in de toekomst. De uitgangspunten hierbij zijn: het behoud van bomen in een groene leefomgeving, een kwalitatief goed en passend bomenbestand, een duurzaam bomenbestand en ruimte en aandacht voor inwoners. We werken volgens het vastgestelde beleid, waaronder de Groene Kaart waarop de beschermwaardige bomen staan. In 2020 voeren we een evaluatie uit van het Bomenbeleid. Deze presenteren we samen met de Groene kaart aan de raad. Aan het eind van deze collegeperiode zal het bomenbestand gegroeid zijn met 500 extra bomen. Portefeuillehouder: Lafleur Ralph

■ Kwaliteit

Het Bomenbeleidsplan is op 3 december 2018 door de raad vastgesteld. We werken nu conform het vastgestelde beleid, waaronder de groene kaart waarop de beschermwaardige bomen staan. Aan het eind van het jaar voeren we een evaluatie uit. De uitkomsten van de evaluatie bieden we begin 2020 aan de raad aan.

Detailhandelsvisie

We gaan aan de slag met de uitwerking van de Detailhandelsvisie 2019. De aanbevelingen geven richting aan hoe de gemeente en de winkeliers de bestaande structuur kunnen versterken en de verschillende winkelgebieden kwalitatief kunnen verbeteren. Samen met de winkeliers zetten we de aanbevelingen uit de visie om in concrete acties. Met deze acties werken we gezamenlijk aan de toekomstbestendigheid van de winkelvoorzieningen in Hendrik-Ido-Ambacht. Portefeuillehouder: Flach André

■ Kwaliteit

Na een uitvoerig participatietraject is met input van inwoners en winkeliers een nieuwe detailhandelsvisie opgesteld. De visie zet in op het toekomstbestendig houden van het winkelaanbod in Hendrik-Ido-Ambacht. Hiervoor moet het beleidskader op orde zijn. Dit omvat zowel het detailhandelsbeleid als de gewenste detailhandelsstructuur. Er wordt vastgehouden aan de huidige structuur van vier winkelcentra, waarbij wordt ingezet op compactere en levendige centra, elk met een eigen profiel.

In plaats van ruimtelijke ontwikkelingen legt deze detailhandelsvisie meer nadruk op het versterken van samenwerking met en tussen winkeliers, en profilering van de verschillende winkelcentra. In de visie worden aanbevelingen gedaan voor uitvoering. In de tweede helft van 2019 geven gemeente samen met winkeliers en vastgoedeigenaren verdere invulling hieraan. Met de uitvoering van de acties kan in 2020 worden gestart.

Duurzame gemeentelijke gebouwen

We maken duurzame keuzes in het beheer en onderhoud van gemeentelijke gebouwen. Afgelopen jaren hebben we bijvoorbeeld een aantal gebouwen voorzien van ledverlichting. Voor verdergaande duurzaamheidskeuzes is per locatie maatwerk nodig. Deze keuzes worden in aparte voorstellen aan het college of de raad voorgelegd. Portefeuillehouder: Lafleur Ralph

■ Kwaliteit

We maken duurzame keuzes in het beheer en onderhoud van gemeentelijke gebouwen. Afgelopen jaren hebben we bijvoorbeeld een aantal gebouwen voorzien van LED verlichting.

Verdergaande duurzaamheidskeuzes kunnen tot kostenverhogende maatregelen leiden. Deze keuzes worden in aparte voorstellen aan college en raad voorgelegd omdat per locatie maatwerk nodig is

Gebiedsvisie centrumgebied

De Gebiedsvisie voor het gebied tegenover De Schoof richt zich op een ruimtelijke en functionele invulling met groen en bebouwing. Deze invulling heeft een nauwe relatie met de lopende projecten of de projecten die in de directe omgeving worden voorbereid, zoals de verbouwing van De Schoof, de herontwikkeling van de oude Margrietschool (huidige fietswinkel) en de toekomst van het oudere woningbezit van Rhiant bij De Schoof. Ook het kleine parkeerterrein bij de apotheek en makelaar Van Spronsen wordt in deze Gebiedsvisie meegenomen. De hoofdopzet voor een herinrichting of profielaanpassing van de Graaf Willemlaan (maar niet in de vorm van een 'knip') nemen we mee. Daarnaast zal de Gebiedsvisie inspelen op de aansluiting van de nieuwe ruimtelijke invulling op de bestaande flatgebouwen aan de Van Godewijckstraat/Tesselschadestraat, in de richting van Cascade. Niet in de laatste plaats geeft de gebiedsvisie inzicht in de financieel-economische uitvoerbaarheid.

Portefeuillehouder: Flach André

■ **Kwaliteit**

De raad heeft de ruimtelijke en functionele gebiedsvisie vastgesteld voor de grond aan de Graaf Willemlaan tegenover De Schoof (waarop nu nog de oude Willem de Zwijgerschool aanwezig is en voorheen een bankgebouw stond met omgeving). De uitvraag aan verschillende marktpartijen is in voorbereiding om een uitwerking van die visie te maken met een financiële paragraaf. Inhoudelijk krijgen deze marktpartijen de ruimte voor extra aandacht voor meer groen in de planuitwerking.

■ **Tijd**

De raad heeft de gebiedsvisie vastgesteld. Na de zomer 2019 zal de uitvraag aan enkele marktpartijen plaatsvinden om de plannen verder uit te werken.

■ **Geld**

Voor de opstelling van de gebiedsvisie is een budget van € 40.000 beschikbaar.

Lokaal actieplan duurzaamheid

Samen met onze partners hebben we in 2019 een nieuw Lokaal Actieplan Duurzaamheid opgesteld en in uw raad behandeld. In het Lokaal Actieplan Duurzaamheid hebben we acties opgenomen die betrekking hebben op de lokale uitwerking van de Energiestrategie Drechtsteden, luchtkwaliteit, biodiversiteit, klimaatadaptatie en duurzame mobiliteit. Ook zijn acties opgenomen over de voorbeeldrol van de gemeente op het gebied van fairtrade, het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed en het werken aan bewustwording door communicatie en educatie. In 2020 werken we aan het realiseren van deze acties. Tegelijkertijd lopen de reguliere, wettelijke milieutaken gewoon door. Dit zijn bijvoorbeeld het toetsen van bodemkwaliteit, geluid en externe veiligheid.

Portefeuillehouder: Lafleur Ralph

■ **Kwaliteit**

Het actieplan duurzaamheid is ter behandeling en vaststelling aan de raad aangeboden in het vierde kwartaal van 2019. In het lokale actieplan duurzaamheid geven we onze visie op duurzaamheid weer. Een visie die past bij Hendrik-Ido-Ambacht. Onder andere het Energieakkoord Drechtsteden dat we samen met de andere Drechtstedengemeenten, de provincie, woningcorporaties, bedrijven en andere partijen hebben opgesteld, krijgt in het actieplan een lokale doorvertaling. Centraal zetten we in op energiebesparing, het

verbeteren van de luchtkwaliteit, klimaatadaptie, biodiversiteit en het verminderen van het restafval. Onze ambitie is dat we samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties Hendrik-Ido-Ambacht duurzamer maken. Ook willen we fairtrade gemeente worden. We moedigen anderen aan om stappen te zetten, we ondersteunen goede voorbeelden en kansen vanuit de samenleving en we geven als gemeente zelf het goede voorbeeld.

Lokaal uitvoeringsprogramma wonen

In 2019 hebben we onze lokale woonvisie vastgesteld. In 2020 gaat onze aandacht uit naar de uitvoering hiervan. Naast het voorgestelde bouwprogramma, focussen wij ons in 2020 op de (beleids-)maatregelen die in de woonvisie staan. Hieronder vallen bijvoorbeeld maatregelen die te maken hebben met het langer thuis wonen van senioren, het stimuleren van de huisvesting voor starters, het opstellen van een woonwagenebeleid en het actief samenwerken met de woningcorporaties.

Portefeuillehouder: Lafleur Ralph

■ Kwaliteit

Met de vaststelling van onze lokale woonvisie in 2019, gaat onze aandacht nu uit naar de uitvoering ervan. Naast het voorgestelde bouwprogramma, focussen wij ons in 2020 op de (beleids-)maatregelen die in de woonvisie genoemd worden. Hieronder bijvoorbeeld maatregelen ten aanzien van het langer thuis wonen van senioren, het stimuleren van de huisvesting voor starters, het opstellen van een woonwagenebeleid en het actief samenwerken met de woningcorporaties.

Omgevingswet

De Omgevingswet is één wet die alle wetten voor de leefomgeving bundelt. Deze wet gaat op 1 januari 2021 in. Eén Omgevingswet moet leiden tot een eenduidige aanpak van het omgevingsrecht en heeft als doel de regels voor ruimtelijke ontwikkeling samen te voegen en te vereenvoudigen. De wet moet lokaal maatwerk beter mogelijk maken en meer ruimte bieden aan nieuwe initiatieven uit de samenleving. Centraal staat de balans tussen het beschermen en het benutten van de fysieke leefomgeving. In het Koersdocument dat de raad begin 2019 heeft vastgesteld, zijn onze ambities voor de Omgevingswet benoemd.

Wij moeten goed voorbereid zijn op de komst van de Omgevingswet, zodat we klaar zijn als de wet in werking treedt. Het is daarom belangrijk dat we weten welke activiteiten we moeten uitvoeren om effectief te kunnen werken met deze wet. Deze hebben we inmiddels vastgelegd in een Plan van Aanpak. In dat plan staan de noodzakelijke acties en benodigde middelen benoemd. In 2020 werken we verder aan de Omgevingsvisie, de aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet en het opleiden van de organisatie

Portefeuillehouder: Lafleur Ralph

Startdatum: 09-02-2017

Nog niet gestart

■ Kwaliteit

De Omgevingswet wordt op 1 januari 2021 van kracht. Deze wet heeft tot doel de regels voor ruimtelijke ontwikkeling samen te voegen en te vereenvoudigen, ruimte te geven aan nieuwe initiatieven en lokaal maatwerk mogelijk te maken. Het is een beweging naar eenvoudiger regels en meer ruimte om samen met inwoners en bedrijven integrale keuzes te maken over de inrichting van onze fysieke leefomgeving. Het gaat om de balans tussen beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving.

In Hendrik-Ido-Ambacht zijn we al even aan de slag met de voorbereidingen op de nieuwe

Omgevingswet. Op 14 januari heeft de raad het Koersdocument vastgesteld. In dat document staan onze ambities voor de volgende stappen op weg naar de invoering van de Omgevingswet. De volgende stap is het Plan van Aanpak: een plan waar we ingaan op alle noodzakelijke activiteiten voor een geslaagde invoering van de Omgevingswet en de middelen die daarvoor nodig zijn. In het plan van aanpak staat welke projecten en producten nodig zijn om ervoor te zorgen dat we op 1 januari 2021 in staat zijn te werken met en naar de Omgevingswet. Belangrijke vervolgacties die nog in 2019 starten, zijn het Plan van Aanpak voor de Omgevingsvisie, opleidingen en de digitalisering. Het Plan van Aanpak is inmiddels aangeboden aan de raad.

■ Tijd

De verwachting is dat eind 2017 een ambitedocument kan worden vastgesteld in de raad en in 2018 kan worden gestart met het opstellen van een omgevingsvisie.

Winkeltijdenverordening

De nieuwe winkeltijdenverordening is in de openbare raadsvergadering van 8 november 2018 vastgesteld.

Portefeuillehouder: Flach André

■ Kwaliteit

De nieuwe winkeltijdenverordening is vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 8 november 2018.

Grote beleidstrajecten niet voortvloeiend uit het Coalitieprogramma

Wat gaan we daar voor doen?

Landschapstafel IJsselmonde / NRIJ

De Landschapstafel IJsselmonde is een samenwerkingsverband van de zes gemeenten op het eiland IJsselmonde (Hendrik-Ido-Ambacht, Zwijndrecht, Ridderkerk, Rotterdam, Albrandswaard en Barendrecht). Met deze samenwerking willen we recreatie, natuur en verbrede landbouw bevorderen. Hiervoor had de provincie Zuid-Holland in de periode tot 2019 een subsidie beschikbaar gesteld. Deze subsidie heeft de Landschapstafel over particuliere en gemeentelijke initiatieven verdeeld. Een voorbeeld van zo'n project is het bezoekerspunt op de Sophiapolder. Voor de periode 2020 en daarna is nog onduidelijk of deze manier van cofinanciering blijft bestaan.

De gemeenten leveren ieder personele inzet, onder andere voor het uitvoeren van de Waalvisie. Daarnaast betaalt elke gemeente een contributie van vijftig eurocent per inwoner per jaar, waarvan de gebiedspromotie, websites (www.ontdekiijsselmonde.nl, www.mooijsselmonde.nl, www.groenijsselmonde.nl) en de programmamanager worden betaald. Voor de Visie Landschapspark eiland IJsselmonde die we in 2019 hebben opgesteld, schrijven we in 2020 een uitvoeringsplan. In de Waalvisie (2016, vastgesteld door Ridderkerk, Barendrecht, Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht) staan verschillende sleutelprojecten genoemd. Een van de sleutelplekken is het Havenhoofd. Doel is het zichtbaar maken van de voormalige verbinding tussen de Noord en de Waal. Dit project loopt door in 2020.

Portefeuillehouder: Lafleur Ralph

■ Kwaliteit

Het meerjarenprogramma van de Landschapstafel is opgesteld voor de periode 2016-2019. Dit is ook de periode waarvoor de provincie Zuid-Holland subsidie heeft toegekend. Dit jaar

stelt de Landschapstafel de visie op Groen IJsselmonde vast. Hierop volgt een uitvoeringsprogramma dat als 'bod' voor een nieuwe subsidie wordt ingediend bij de provincie. Zodra het uitvoeringsprogramma gereed is ontvangt de raad een voorstel voor het beschikbaar stellen van (co-)financiering.

Verbonden partijen - ontwikkelingen

Wat gaan we daar voor doen?

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ)

De OZHZ voert in mandaat omgevingstaken voor de provincie Zuid-Holland en de gemeenten in Zuid-Holland Zuid uit. De OZHZ verleent vergunningen, houdt toezicht en handhaaft waar nodig. Dit noemen we de VTH-taken. Naast de VTH-taken biedt de OZHZ advies over onderwerpen zoals geluid, bodem, lucht en energie. De maatwerkafspraken tussen de gemeente en de OZHZ zijn per opdrachtgever opgenomen in individuele jaarprogramma's. In de komende periode ziet de OZHZ een aantal belangrijke ontwikkelingen:

1. De Omgevingswet

De Omgevingswet gaat per 1 januari 2021 in. De OZHZ zet zich de komende periode in om de gemeenten en de provincie hierbij goed van dienst te zijn. De OZHZ ondersteunt gemeenten bij het opstellen van omgevingsvisies, omgevingsplannen en de verordening. Hiervoor ontwikkelt de OZHZ samen met de VRZHZ en de DG&J een aantal adviesproducten. De ervaringen uit 2019 zorgen ervoor dat we de producten vanaf 2020 kunnen inzetten.

2. Informatieplicht energiebesparing

Vanaf 1 juli 2019 zijn bedrijven verplicht om energiebesparende maatregelen te melden. De OZHZ gaat met ondernemers in gesprek over de verplichtingen en de mogelijkheden. Ondernemers krijgen zo meer handvatten voor maatregelen en worden gestimuleerd om te voldoen aan de wetgeving. Vanaf 1 juli 2019 zijn de toezichthouders gestart met het aanschrijven van bedrijven die nog niets hebben aangeleverd. Dit is een nieuwe taak voor de OZHZ die de dienst voor de komende jaren in haar werkprocessen moet opnemen.

3. Contract met het SCD

De huidige overeenkomst tussen het SCD en de OZHZ loopt per 1 april 2021 af. Deze overeenkomst gaat over de dienstverlening voor onder andere ICT, juridische en personele zaken. In het tweede kwartaal van 2019 heeft de OZHZ besloten deze overeenkomst voort te zetten. In 2019 en 2020 bereidt de OZHZ de vormgeving hiervan voor.

Portefeuillehouder: Lafleur Ralph

Startdatum: 14-02-2017

Nog niet gestart

■ **Kwaliteit**

In 2019 werkt de OZHZ verder aan drie centrale veranderopgaven: de Omgevingswet, informatiegestuurd werken en opgavegericht werken. Voor de omgevingswet wordt gewerkt aan de 'technische' implementatie van de wet in werkprocessen (o.a. ICT). Daarnaast start de OZHZ met de implementatie van een vernieuwd zaakstelsel. Binnen het 'opgavegericht werken' worden werkzaamheden uit het programma Veiligheid overgedragen naar reguliere taakuitvoering. Voorbeelden hiervan zijn onder meer de Omgevingswet, energiebesparing en waterveiligheid. De werkzaamheden voor 'informatiegestuurd werken' richten zich vooral op de IT-infrastructuur en de gegevenshuishouding. Ten aanzien van de voortgang van de

bestedingen kan gemeld worden dat deze in het eerste kwartaal circa 2% hoger liggen dan de gewenste ontwikkeling. Belangrijk aandeel daarin hebben de bodemtaken (61%), maar ook het toetsen van klachten, meldingen en Toezicht Sloofase dragen daaraan bij. Daarnaast vindt er overschrijding plaats op specifieke taken vanwege specifieke bezwaar- en beroepzaken, en advisering op projecten bij ruimtelijke ontwikkelingen. De overschrijdingen worden met de OZHZ nader afgestemd.

Tijd

Zienswijze begroting juni 2017

Wat mag het kosten ?

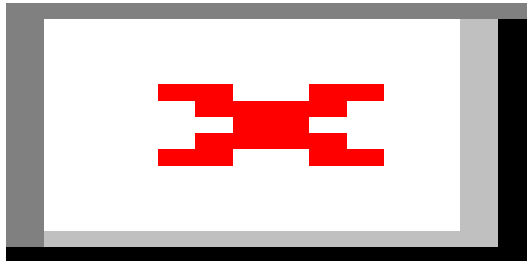
Bedragen x €1.000

Exploitatie		Prim.begrot.2020	Begrot.wijz.2020	Begrot.totaal 2020	Realisatie 2020	Saldo 2020
Lasten						
TV0.3	0.3 - Beheer overige gebouwen en gronden	283	0	283	0	283
TV3.1	3.1 - Economische ontwikkeling	311	0	311	0	311
TV3.2	3.2 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	6.108	0	6.108	0	6.108
TV3.3	3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	80	0	80	0	80
TV5.5	5.5 - Cultureel erfgoed	18	0	18	0	18
TV7.4	7.4 - Milieubeheer	749	0	749	0	749
TV8.1	8.1 - Ruimtelijke ordening	317	0	317	0	317
TV8.2	8.2 - Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	19.420	0	19.420	0	19.420
TV8.3	8.3 - Wonen en bouwen	967	0	967	0	967
Totaal Lasten		28.252	0	28.252	0	28.252
Baten						
TV0.3	0.3 - Beheer overige gebouwen en gronden	-102	0	-102	0	-102
TV3.2	3.2 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-6.108	0	-6.108	0	-6.108
TV3.3	3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-50	0	-50	0	-50
TV8.1	8.1 - Ruimtelijke ordening	-22	0	-22	0	-22
TV8.2	8.2 - Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-19.391	0	-19.391	0	-19.391
TV8.3	8.3 - Wonen en bouwen	-578	0	-578	0	-578
Totaal Baten		-26.252	0	-26.252	0	-26.252
Resultaat		2.000	0	2.000	0	2.000

Indicatoren

Programma 3 Buitenruimte

Wat willen we bereiken?

Programma 3

De groene openbare ruimte vervult een centrale rol in Hendrik-Ido-Ambacht. Het groen heeft een positieve invloed op de gezondheid en het welbevinden van onze inwoners. Wij vinden het belangrijk dat ons dorp schoon, veilig en aantrekkelijk is om in te verblijven. Inwoners, bedrijven en gemeente leveren daaraan elk een bijdrage. Duurzaamheid is daarbij een belangrijk principe. Of het nu gaat om de inrichting en onderhoud van ons groen, afvalscheiding of mobiliteit. We zoeken steeds naar de optimale balans tussen mens, economie en milieu.

Acties programma 3

Vertalingen coalitieprogramma naar collegewerkprogramma

Wat gaan we daar voor doen?

Actieplan zwerfafval

Vanuit het Coalitieprogramma wordt meer aandacht besteed aan zwerfafval. Hiervoor heeft Nedvang een landelijke subsidie beschikbaar gesteld. Het actieplan Zwerfafval wil met deze subsidie zwerfafval binnen de gemeente bestrijden, met name op de hotspots. Zo wil de gemeente voorlichting en educatie geven tijdens evenementen, en gedragsverandering stimuleren met ludieke acties.

Portefeuillehouder: Lafleur Ralph

Gestart

■ **Kwaliteit**

Op 9 juli 2019 heeft het college het Zwerfafval-uitvoeringsplan 2019-2023 vastgesteld. Dit uitvoeringsplan volgt het zwerfafvalbeleidsplan 2008 -2018 op. In de praktijk is het beleid voornamelijk gebaseerd op uitvoeringsmaatregelen om het zwerfafval tegen te gaan.

Gekozen is om geen nieuw beleidsplan op te stellen maar een nieuw uitvoeringsplan. Eind

2018 is vanuit Nedvang een zwerfafvalvergoeding ontvangen. Deze vergoeding wordt besteed aan de maatregelen die in het uitvoeringsplan zijn opgenomen.

- **Tijd**
 - Actieplan opgesteld
 - 1 augustus verzonden naar Nedvang ter goedkeuring
 - Binnen 4 weken respons
- **Geld**
 - In afwachting van goedkeuring van subsidie

Grondstoffenbeleidsplan

In 2019 heeft het college het Grondstoffenbeleidsplan 2019-2023 ter vaststelling aangeboden aan de raad. In 2020 begint de gemeente met het voorbereiden en nemen van een aantal flankerende maatregelen uit dit Grondstoffenbeleidsplan. De gemeente Hendrik-Ido-Ambacht zet in op het stimuleren van het scheiden van grondstoffen, het verminderen van de hoeveelheid restafval en kostenreductie. De gemeente heeft voor de komende jaren de volgende visie:

"Een duurzame gemeente waarin er goed afval wordt gescheiden en zoveel mogelijk waardevolle grondstoffen hergebruikt kunnen worden."

De gemeente heeft als doel om ingezamelde grondstoffen hoogwaardig te recyclen. Ook streven we op termijn naar het behalen van de VANG-doelstellingen. Deze doelstellingen moeten de hoeveelheid restafval terugdringen naar 30 kilogram per inwoner per jaar. In 2018 produceerde onze gemeente 274 kilogram restafval per inwoner. We zijn ons ervan bewust dat deze VANG-doelstelling een grote opgave is en dat deze niet op korte termijn behaald kan worden. We zullen geen koploper in Nederland zijn met betrekking tot het verminderen van het aantal kilogram restafval per inwoner per jaar. Stapje voor stapje werken we toe naar betere resultaten door het huidige systeem te optimaliseren. We sorteren voor op een diftar-scenario, waarbij we inwoners met een financiële prikkel stimuleren om beter afval te scheiden. Op deze manier groeien we door naar een situatie waarin de vervuiler betaalt en de niet-vervuiler wordt beloond.
Portefeuillehouder: Lafleur Ralph

- **Kwaliteit**
 - Op 9 september heeft de raad het grondstoffenbeleidsplan vastgesteld.

Notitie effecten Sandelingenknoop en Noordeinde

Door de reconstructies van de Sandelingen Knoop en het Noordeinde in 2018, is de verkeersdoorstroming vanuit de gemeente naar de rijkswegen A15 en A16 verbeterd. In de komende collegeperiode wordt gemonitord of en wanneer er nog aanvullende maatregelen nodig zijn.
Portefeuillehouder: Lafleur Ralph

- **Kwaliteit**
 - De uitgevoerde infrastructurele maatregelen aan het noordoostelijke kruispunt van de Sandelingen Knoop heeft als doel om de bereikbaarheid van Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht te verbeteren. Het verkeer stroomde vooral in de spits niet goed door. Om dit knelpunt voor de korte termijn te ontlasten was aanpassing van het kruispunt Hendrik Ydenweg bij de noordelijke toe- en afrit nodig. Door de reconstructie kan nu met twee rijstroken de gemeente worden ingereeden en kan men vanuit Zwijndrecht sneller met behulp van een vrije rechtsafer (zonder verkeerslichten) naar de rijksweg A-16.

De maatregelen kwamen tot stand door nauwe samenwerking met de Provincie, Rijkswaterstaat, regio Drechtsteden, Waterschap Hollandse Delta en gemeenten). Om de verkeersstructuur in Hendrik-Ido-Ambacht te verbeteren is in 2018 een aantal projecten binnen de Antoniapolder uitgevoerd. De verbeteringen waren gericht op het bieden van een duidelijke hoofdwegenstructuur om zo het verkeer op een goede en veilige manier door Hendrik-Ido-Ambacht te leiden. En om de verkeersafwikkeling naar het brugtracé N915/A-15 te verbeteren.

De projecten die de afgelopen periode zijn gerealiseerd:

- verbinding Antoniuslaan met Noordeinde (Teunis Stooplaan);
- reconstructie Nijverheidsweg;
- herinrichten Veersedijk.

Het project Noordeinde was de laatste van een serie maatregelen ter verbetering van de hoofdwegenstructuur in de Antoniapolder. Ter afronding zullen in 2019 nog nieuwe routeringsborden (ANWB-borden) worden aangebracht om de route naar de bestemmingen binnen de gemeente en naar het brugtracé en de rijksweg A-15 te verduidelijken.

Speel- en groengebieden inrichten

Bij de invulling van de buitenruimte houden we rekening met de behoeften en wensen van onze inwoners. Voor het inrichten van speel- en groengebieden zetten we participatietrajecten op. In hoeverre we omwonenden betrekken bij de plannen, is flexibel in te vullen en afhankelijk van het onderwerp en het belang.

Om de overlast van hondenpoep terug te dringen, blijven we de meldingen monitoren. De Stichting Adviesraad Gehandicaptenbeleid betrekken we bij plannen in de openbare ruimte, om zo de integrale toegankelijkheid te verbeteren.

Portefeuillehouder: Lafleur Ralph

■ Kwaliteit

Bij de invulling en herinrichting van de speel- en groengebieden worden bewoners, waaronder ouders en kinderen, gevraagd wat hun behoeften en wensen zijn. Dit wordt gedaan doormiddel van participatietrajecten. Het speelruimteplan wordt dit jaar geactualiseerd. Onderwerpen zoals duurzaamheid, natuur & milieu en toegankelijkheid worden meegenomen in het nieuwe speelruimteplan.

Grote beleidstrajecten niet voortvloeiend uit het Coalitieprogramma

Wat gaan we daar voor doen?

Beleidsplan begraafplaatsen

In het Beleidsplan Begraafplaatsen staat hoe de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht gaat voorzien in voldoende begraafcapaciteit, een kostendekkende exploitatie en de manier waarop omgegaan wordt met trends en ontwikkelingen in de lijkbezorging. Het nieuwe beleidsplan leggen we in 2020 voor aan de raad.

Portefeuillehouder: Lafleur Ralph

■ Kwaliteit

De actualisatie van het beleidsplan begraven is in voorbereiding. In de tweede helft van 2019 wordt deze in procedure gebracht en de planning is om het beleidsplan begin 2020 aan

de raad aan te bieden.

Beleidsplan Openbare Verlichting

Ontwikkelingen in de openbare verlichting (OVL) gaan snel. Led is inmiddels de nieuwe standaard. Verlichting wordt steeds 'slimmer' en straks mogelijk ook de drager van tal van sensoren en communicatiemiddelen die gebruikt worden in de openbare ruimte. Daarnaast spelen vanzelfsprekend de dagelijkse vraagstukken op het gebied van verkeersveiligheid en sociale veiligheid waar de OVL aan bijdraagt: zo moet er voldoende licht zijn waar nodig en moeten storingen snel worden opgelost. Het nieuwe Beleidsplan Openbare Verlichting is in 2019 vastgesteld. Portefeuillehouder: Lafleur Ralph

■ Kwaliteit

Het beleidsplan Openbare Verlichting wordt een toekomstbestendig plan wat rekeninghoudt met de ontwikkelingen op het gebied van 'slimme' toepassingen, zoals Smart City. Met deze 'slimme' toepassingen moet het mogelijk worden de openbare verlichting op den duur op afstand te kunnen besturen en beheren. Daarnaast wordt ingezet op duurzaamheid door het toepassen van LED verlichting de standaard in onze gemeente te maken. LED verlichting verbruikt minder energie en gaat tot vier keer langer mee dan 'conventionele' verlichting. Hiermee verlagen we ons energieverbruik en ons grondstofgebruik. Dit toekomstbestendig beleidsplan wordt in het tweede kwartaal van 2019 ter besluitvorming aangeboden aan de raad.

Gemeentelijk rioleringsplan

In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) worden de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater, grondwater uitgewerkt. Ook staat in dit plan welke middelen de gemeente hiervoor nodig heeft.

De Wet Milieubeheer stelt gemeenten verantwoordelijk voor de inzameling en het transport van afvalwater binnen hun grondgebied. Onderhoud zorgt ervoor dat de riolering goed functioneert. We voeren het beheer en onderhoud zo planmatig mogelijk uit. Ook stemmen we dit af op andere werkzaamheden in de openbare ruimte. Hiervoor kunnen we ons beleid zo effectief mogelijk uitvoeren. De verbrede rioolheffing dekt alle kosten voor onze zorgplicht voor het afvalwater, hemelwater en grondwater met een kostendekkend tarief.

Duidelijk is dat het klimaat verandert. De zomers worden heter, en de kans op extreme neerslag wordt steeds groter. Daarom zal de aanpak van klimaatadaptatie verder vorm moeten krijgen. Om de kansen te benutten, willen we klimaatadaptatie verder uitwerken bij stedelijke ontwikkeling, herstructurering van bestaande gebieden en het slim koppelen van beheersplannen.

Stedelijk waterbeheer

Het baggeren is een belangrijke schakel in de gemeentelijke waterketen. Het baggerplan geeft inzicht in de beheeractiviteiten op het gebied van baggeren die nodig zijn om de watergangen op de gewenste diepte te houden. Vanwege de Keur moeten wateren periodiek uitgebaggerd worden om ze op de juiste breedte en diepte te houden. Het feitelijke baggerwerk wordt zowel door onze gemeente als door het waterschap Hollandse Delta uitgevoerd, afhankelijk van de onderhoudsverplichting van de watergangen. Daarnaast zijn we verplicht deze wateren voor een schouw vrij te maken van los vuil en waterplanten. Sinds 2018 hebben wij een Beheer- en Onderhoudsplan Oeverbescherming 2018-2026. Hierdoor kan onze gemeente het beheer en onderhoud aan de oeverbescherming op een structurele wijze uitvoeren.

Portefeuillehouder: Lafleur Ralph

Doorlopend

■ Kwaliteit

In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) worden de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater uitgewerkt, met de daarvoor benodigde middelen. De verbrede rioolheffing dekt alle kosten die te maken hebben met onze zorgplicht voor het afvalwater, hemelwater en grondwater met een kostendekkend tarief. Vanaf 2019 kan de baggeropgave voor maximaal 33 procent vanuit de rioolheffing worden bekostigd.

■ Tijd

■ Geld

Wat mag het kosten ?

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Prim.begrot.2020	Begrot.wijz.2020	Begrot.totaal 2020	Realisatie 2020	Saldo 2020
Lasten						
TV2.1	2.1 - Verkeer en vervoer	3.792	0	3.792	0	3.792
TV2.5	2.5 - Openbaar vervoer	131	0	131	0	131
TV5.73	5.73 - Groen en waterhuishouding	1.960	0	1.960	0	1.960
TV7.2	7.2 - Riolering	2.080	0	2.080	0	2.080
TV7.3	7.3 - Afval	3.852	0	3.852	0	3.852
TV7.5	7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	443	0	443	0	443
TV8.13	8.13 - RO Vastgoedregistratie	196	0	196	0	196
Totaal Lasten		12.452	0	12.452	0	12.452
Baten						
TV2.1	2.1 - Verkeer en vervoer	-234	0	-234	0	-234
TV7.2	7.2 - Riolering	-2.404	0	-2.404	0	-2.404
TV7.3	7.3 - Afval	-3.992	0	-3.992	0	-3.992
TV7.5	7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	-520	0	-520	0	-520
Totaal Baten		-7.149	0	-7.149	0	-7.149
Resultaat		5.303	0	5.303	0	5.303

Programma 4 Veiligheid, dienstverlening, bestuur en middelen

Wat willen we bereiken?

Programma 4

De Ambachtse samenleving vormen we samen met onze inwoners, verenigingen en bedrijven. Met elkaar werken we aan de toekomst van onze gemeente. Dat gaat niet vanzelf: we moeten ervoor zorgen dat onze gemeente veilig is, we een solide en financieel beleid kunnen voeren en op een

goede, effectieve manier samenwerken in de regio. Daarbij zijn wij verantwoordelijk voor allerlei wettelijke taken die ons zijn opgelegd. Als transparant en daadkrachtig gemeentebestuur voeren wij deze taken met onze ervaring en kennis uit.

Acties programma 4

Vertalingen coalitieprogramma naar collegewerkprogramma

Wat gaan we daar voor doen?

Beleidsplan Integrale Veiligheid

Een van de doelstellingen uit het Coalitieprogramma is dat het veiligheidsniveau in onze gemeente op het huidige niveau blijft. Hiervoor moeten we de thema's die specifiek aandacht nodig hebben, kunnen uitvoeren. Met zowel interne als externe partners hebben we geïnventariseerd welke thema's dat de komende vier jaar zijn. Hierbij is rekening gehouden met nieuwe ontwikkelingen en de groei van onze gemeente. In 2019 zijn we al gestart met de uitvoering van een aantal thema's. In 2020 gaan we hiermee verder. Zo hebben we het Beleidsplan Integrale Veiligheid aan het einde van de collegeperiode afgerond.

Portefeuillehouder: Heijkoop Jan

■ Kwaliteit

De meerjarig beleidsplan integrale veiligheid kent een uitvoeringstermijn van 2018 tot en met 2021. Inmiddels wordt er aan een groot aantal thema's gewerkt. Een aantal thema's naderen de afrondende fase of zijn afgerond, terwijl andere net zijn gestart. We volgen hierbij steeds de jaarschijven uit het beleidsplan.

Bestedingsplan CAI gelden

We hebben met de stichting CAI afgesproken dat we de middelen die de CAI beschikbaar heeft, gebruiken voor voorzieningen voor inwoners van onze gemeente. Dit hebben we in samenspraak met het college besloten. In de statuten van de CAI is de rol van de gemeente helder vastgelegd: als gemeente dragen wij projectvoorstellen aan bij het CAI-bestuur. Samen met het bestuur van de CAI én de inwoners maken we een bestedingsplan voor de beschikbare middelen.

Portefeuillehouder: Flach André

■ Kwaliteit

Met de stichting CAI is een afspraken document opgesteld waarmee de bijdrage van de stichting CAI is bevestigd, de onderlinge werkafspraken zijn vastgelegd, informatie over projecten is gedeeld en de rechtmatigheid ten behoeve van de accountantscontrole is geborgd. Voor 2019 lopen 8 projecten (exclusief het nieuwe zwembad), waarvan momenteel al 1 is afgerond. De eerste voortgangsrapportage CAI projecten 2019 is in voorbereiding voor de raadsvergadering van 8 juli 2019.

Dienstverleningsconcept

De *roadmap* van Dienstverlening speelt in op de toename van de digitalisering, aangescherpte privacywetgeving en het voorkomen van identiteits- en adresfraude. De *roadmap* voorziet ook in de behoefte van onze inwoners om eenvoudig hun weg te vinden in onze complexe organisatie met vele producten en diensten. Daarbij is het streven om waar mogelijk in één contactmoment naar tevredenheid een antwoord te kunnen geven.

Portefeuillehouder: Lafleur Ralph

■ Kwaliteit

De verbetering en uitbreiding van de online dienstverlening is en blijft een belangrijk speerpunt op het gebied van dienstverlening. Zo gaat er veel aandacht naar klantreizen. Met online klantreizen helpen wij onze inwoners in één keer alle relevante producten en diensten te regelen waar zij voor komen te staan. Gaat hij/zij verhuizen, dan wordt onze inwoner gevraagd of hij/zij een huisdier heeft en zich soms ook moet aanmelden voor hondenbelasting.

Er wordt gezocht naar nieuwe digitale mogelijkheden zoals een chatbot - een robot die ingezet kan worden bij chatberichten en nieuwe identiteitsmiddelen. Mogelijk dat ook blockchain, de technologie gebruikt voor de bitcoin, de online dienstverlening verder kan verbeteren.

Het streven is in 2021 80% van alle aanvragen digitaal te kunnen afhandelen.

De klanttevredenheid wordt continu gemonitord om deze op hoog niveau te houden.

Ook al kan de inwoner steeds meer digitaal aanvragen, in de backoffice moet nog steeds veel handmatig verwerkt worden. De ontwikkeling die voor verdere efficiëntie gaat zorgen heeft enige vertraging opgelopen, maar gaat de komende jaren gerealiseerd worden.

Dat verregaande digitalisering effect heeft op het baliebezoek is duidelijk. Ook neemt de klantstroom aan de balie tot 2024 significant af door de aanpassing van de geldigheid van reisdocumenten in 2014 van 5 naar 10 jaar.

Naast alle nieuwe, digitale, mogelijkheden worden onze inwoners die moeite hebben met deze vorm van dienstverlening, niet vergeten. Daarom wordt gezocht naar een nieuw concept, waarbij digitale aanvragen gestimuleerd worden, maar inwoners die hierbij ondersteuning nodig hebben, gastvrij en adequaat geholpen worden. Zowel in het gemeentehuis als op locatie als dit nodig of gewenst is. Een mogelijke aanpassing van de (functie van de) publiekshal behoort tot de mogelijkheden.

Dienstverlening Drechtsteden houdt een roadmap bij om al deze ontwikkelingen te volgen. Niet alleen voor onze inwoners, maar ook voor de organisatie. De inzet van personeel wordt geleidelijk aangepast, zowel kwalitatief als kwantitatief.

Drugsnota actualiseren

De Drugsnota geeft invulling aan de wijze waarop de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht omgaat met de handel in, en het gebruik van soft- en harddrugs. Preventie, voorlichting, hulpverlening en het verminderen van druggerelateerde overlast vormen de kern van de Drugsnota. De Drugsnota wordt in 2020 uitgevoerd.

Portefeuillehouder: Heijkoop Jan

■ Kwaliteit

Eind 2019 wordt er gestart met het actualiseren van de drugsnota. De nieuwe drugsnota bieden we in de eerste helft van 2020 aan de raad aan.

Handhavingsplan

De beschikbare capaciteit van Handhaving is ontoereikend geworden. Dit komt door de groei van onze gemeente, het toenemende aantal taken van de gemeente, maar ook het groeiende aantal

meldingen van inwoners. De doorlooptijden in de afhandeling van meldingen zijn hierdoor alleen maar toegenomen, en daarmee vaak ook de irritaties bij inwoners. Dit betekent daarnaast dat onze handhavers alleen nog maar onderdrukkend bezig zijn en niet meer preventief door hun aanwezigheid. Daarnaast zijn ontwikkelingen zichtbaar waarbij de gemeente nog meer taken op zich krijgt. In 2019 hebben we daarom een nieuw Handhavingsplan opgesteld. In 2020 starten we met de implementatie daarvan.

Portefeuillehouder: Heijkoop Jan

■ **Kwaliteit**

Inmiddels wordt er druk gewerkt aan een plan om handhaving te versterken. Hiervoor lopen verschillende onderzoeken en interviews. De verwachting is dat dit plan in het vierde kwartaal door het College wordt behandeld.

Nota Verbonden Partijen

In de Nota Verbonden Partijen staat welke kaders wij stellen om deel te nemen aan het sturen op verbonden partijen. Samen met de Visie op Regionale Samenwerking geeft deze nota aan hoe wij kijken naar de samenwerking in de regio en onze positie hierin. De Nota Verbonden partijen uit 2014 actualiseren we in 2020. Met name de onderdelen die gaan over risicoprofielen van de verbonden partijen en de inhoud van de sturingsarrangementen. In deze arrangementen geven we per verbonden partij aan hoe we daar sturing aan geven. De Nota Verbonden Partijen hangt nauw samen met onze Visie op Regionale Samenwerking. Deze actualiseren we in 2020 ook.

Portefeuillehouder: Flach André

■ **Kwaliteit**

De Nota Verbonden Partijen hangt nauw samen met onze visie op regionale samenwerking; samen geven deze nota's aan hoe wij tegen de regionale samenwerking aankijken en welke positie wij innemen in de regio. In de Nota Verbonden partijen geven we kaders voor deelname aan en het sturen op verbonden partijen. De Nota Verbonden Partijen actualiseren we. Dit doen we met name op de risicoprofielen van de verbonden partijen en de sturingsarrangementen. Omdat de Nota Verbonden Partijen een logisch vervolg is op onze visie op de regionale samenwerking, bieden wij deze nota (kort) na de visie op regionale samenwerking aan.

Participatienota

We vinden het belangrijk om betekenisvolle verbindingen met onze inwoners aan te gaan en hun inzet, kennis en creativiteit te combineren met onze eigen expertise. Het is daarbij belangrijk om een heldere beleidslijn te hebben over participatie: een werkwijze die handvatten biedt om de samenwerking tussen inwoners, ondernemers, verenigingen, organisaties, het college en de raad vorm te geven. In 2019 zijn we een traject gestart om tot een nieuwe participatienota te komen. Vanaf 2020 kunnen we hiermee gaan werken.

Portefeuillehouder: Lafleur Ralph

■ **Kwaliteit**

De Ambachtse samenleving vormen we met elkaar: samen met onze inwoners, bedrijven en instellingen. Wij vinden het belangrijk betekenisvolle verbindingen met onze inwoners aan te gaan. Inwoners kennen hun eigen omgeving immers het beste en kunnen als geen ander inbrengen wat ertoe doet in die omgeving. Hun kennis, creativiteit en ervaring gebruiken we, in combinatie met onze eigen expertise, graag voor de toekomst van onze gemeente. In 2019 leveren we een herziene participatienota op waarin we onze uitgangspunten vastleggen

en we ook aangeven hoe we omgaan met initiatieven uit de samenleving. Zo wordt duidelijk wat wij verstaan onder participatie en wat participatie voor ons betekent. We maken een participatienota die past bij de Ambachtse samenleving. Deze participatienota maken we samen met uw raad. Ook betrekken we onze inwoners hierbij.

Bij de resultaatbestemming 2018 zijn financiële middelen opgenomen voor het opstellen van deze nota én de uitvoering hiervan. Het belangrijkste onderdeel is immers niet het opstellen van de participatienota, maar het werken ermee.

Visie op regionale samenwerking

Samenwerking in de regio levert ons (schaal)voordelen op. In de Drechtstedenregio en op het niveau van Zuid-Holland Zuid heeft dit ons in de afgelopen jaren duidelijk meerwaarde opgeleverd. De dienstverlening aan onze inwoners is beter geworden door onze ondersteunende diensten. En lobby's werken in regionaal verband beter dan een lokale aanpak. De voordelen van het samenwerken in de regio willen we graag blijven benutten en combineren met onze lokale kracht. We blijven dan ook openstaan voor regionale samenwerking, maar doen dit wel altijd vanuit onze eigen identiteit én met het oog op de meerwaarde voor onze inwoners.

De actualisering van beleid in het sociaal domein maken het noodzakelijk om gesprekken te voeren over de gezamenlijke financiering. De kosten van het sociale domein en alle voorspellingen daarover zijn voor een groot deel het gevolg van een zorgelijk financieel beeld op dit gebied. We verwachten dat de effecten van de actualisering van het begrotingsjaar 2021 zichtbaar worden. Deze ontwikkelingen en de ontwikkelingen die zijn ingezet na de rapporten van Berenschot en van Deetman, zijn voor ons aanleiding om onze Visie op Regionale Samenwerking te actualiseren. In 2020 bieden wij een geactualiseerde visie aan, die nauw zal samenhangen met de geactualiseerde Nota Verbonden Partijen.

Portefeuillehouder: Flach André

■ **Kwaliteit**

Vanuit onze eigen kracht, zelfstandigheid en identiteit werken wij samen in de regio. We hebben de afgelopen jaren gezien dat samenwerking in de regio ons ook echt meerwaarde heeft gebracht. Samenwerking levert (schaal)voordelen op, maar moet wél aantoonbare meerwaarde bieden voor onze inwoners. We laten onze eigen zelfstandigheid, identiteit en de meerwaarde voor onze inwoners steeds zwaar wegen als wij een afweging maken over de regionale samenwerking. Als zelfstandige gemeente willen wij zichtbaar zijn naar de Ambachtse samenleving en de voordelen van samenwerking combineren met de kracht van ons lokaal bestuur en onze eigen ambtelijke organisatie.

In het voorjaar van 2017 is, op initiatief van de gemeente Dordrecht, een onderzoeksvraag geformuleerd naar een strategische heroriëntatie op de regionale samenwerking. Uit een onderzoek van Berenschot bleek dat samenwerking waarde oplevert binnen het sociaal-economisch domein en op het gebied van bedrijfsvoering, maar dat er onvoldoende slagkracht is binnen het ruimtelijk economisch domein. Onder leiding van de heer Deetman is een voorbereidingscommissie met de zeven burgemeesters en zeven wethouders ingesteld. Op 8 februari 2019 is het eindrapport van deze commissie opgeleverd. Vervolgens is het rapport in de zeven gemeenten vastgesteld, met een aantal amendementen en moties. Deze nieuwe ontwikkelingen over hoe we aankijken tegen de regionale samenwerkingen, zullen een plek krijgen in onze visie op regionale samenwerking.

De resultaten uit het traject over de toekomst van de regionale samenwerking en de bovengenoemde uitgangspunten gebruiken wij als basis voor de actualisatie van onze visie op regionale samenwerking. Deze visie bieden wij in de tweede helft van 2019 aan de raad aan.

Grote beleidstrajecten niet voortvloeiend uit het coalitieprogramma

Wat gaan we daar voor doen?

Informatieveiligheid

Informatieveiligheid is en wordt steeds belangrijker. We realiseren dat een waterdichte informatiebeveiliging niet mogelijk is. Door risico-gestuurd te werken, kennen we onze risico's, weten we deze te beperken en zijn we in staat gerichte maatregelen te nemen. De menselijke factor speelt een belangrijke rol. Er is dan ook continu aandacht voor het risicobewustzijn van onze medewerkers op dit gebied.

Portefeuillehouder: Heijkoop Jan

■ Kwaliteit

Informatieveiligheid is een groot goed. Tegelijkertijd weten we dat we niet alles voor 100% kunnen beveiligen. Het is daarom belangrijk dat we risico-gestuurd werken. Dat houdt in dat we risico's die we mogelijk lopen op dit terrein in beeld krijgen en houden. We zetten ons maximaal in om die risico's te elimineren of te beheersen. Omdat het grootste risico het menselijk handelen is, blijft het inzetten op risicobewustzijn van medewerkers een belangrijk onderdeel. Dit is een blijvend proces.

Via de Ensia zelfevaluatie rapporteren wij aan het einde van het jaar over de stand van de informatiebeveiliging op vele gebieden, zoals op de systemen die gebruikt worden voor de persoonsgegevens bij burgerzaken, sociale dienst en belastingdienst. Deze gegevens worden aangeleverd bij de daarvoor toezichthoudende instanties. Ook bevat de Ensia een deel waarop een zelfevaluatie wordt uitgevoerd op allerlei andere gebieden als organisatie, facilitaire zaken, inkoop, privacy, e.d.

Wat mag het kosten ?

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Prim.begrot.2020	Begrot.wijz.2020	Begrot.totaal 2020	Realisatie 2020	Saldo 2020
Lasten						
TV0.1	0.1 - Bestuur	2.267	0	2.267	0	2.267
TV0.10	0.10 - Mutaties reserves	178	0	178	0	178
TV0.11	0.11 - Resultaat van de rekening van baten en lasten	903	0	903	0	903
TV0.2	0.2 - Burgerzaken	1.060	0	1.060	0	1.060
TV0.4	0.4 - Overhead	6.242	0	6.242	0	6.242
TV0.5	0.5 - Treasury	-266	0	-266	0	-266
TV0.61	0.61 - OZB woningen	40	0	40	0	40
TV0.62	0.62 - OZB niet-woningen	162	0	162	0	162
TV0.64	0.64 - Belastingen overig	10	0	10	0	10
TV0.7	0.7 - Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-23	0	-23	0	-23
TV0.8	0.8 - Overige baten en lasten	540	0	540	0	540
TV1.1	1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	2.010	0	2.010	0	2.010
TV1.2	1.2 - Openbare orde en veiligheid	431	0	431	0	431
Totaal Lasten		13.554	0	13.554	0	13.554
Baten						
TV0.10	0.10 - Mutaties reserves	-338	0	-338	0	-338
TV0.2	0.2 - Burgerzaken	-419	0	-419	0	-419
TV0.4	0.4 - Overhead	-23	0	-23	0	-23
TV0.5	0.5 - Treasury	-605	0	-605	0	-605
TV0.61	0.61 - OZB woningen	-3.770	0	-3.770	0	-3.770
TV0.62	0.62 - OZB niet-woningen	-1.583	0	-1.583	0	-1.583
TV0.64	0.64 - Belastingen overig	-698	0	-698	0	-698
TV0.7	0.7 - Algemene	-37.578	0	-37.578	0	-37.578

	uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds					
TV0.8	0.8 - Overige baten en lasten	-12	0	-12	0	-12
TV1.2	1.2 - Openbare orde en veiligheid	-20	0	-20	0	-20
Totaal Baten		-45.046	0	-45.046	0	-45.046
Gerealiseerd saldo van baten en lasten		-31.492	0	-31.492	0	-31.492
Gerealiseerd resultaat		-31.492	0	-31.492	0	-31.492

Indicatoren

